

Oponentský posudek bakalářské magisterské diplomové práce **Bc. Jany Nechvátalové *Historie, metody, vývoj a uplatnění metod*** ***divadla utlačovaných v ČR***

Vedoucí práce: doc. Mgr. Martin Pšenička, PhD.

Ústav: KDV FF UK

Obhajoba: září 2024

Ve své diplomové práci se Bc. Jana Nechvátalová zabývá fenoménem divadla utlačovaných. Text je rozdělen do dvou základních částí. V první si diplomantka klade za cíl přehledně, avšak podrobně a pokud možno celistvě představit Boalův koncept, jeho východiska, komponenty, nástroje, dynamiku i terminologii. Součástí předloženého vhledu je i systematická reflexe Boalových spisů, v nichž autor daný koncept formuluje a posléze i dále rozvíjí a doplňuje. Druhou část tvoří pokus co nejkomplexněji zmapovat etablování Boalovy metody v českém prostředí - divadelním, teatrologickém, akademickém, pedagogickém i sociálně-terapeutickém - a představit osobnosti a postupně vznikající instituce a uskupení, které se mu ve jmenovaných oblastech nějak věnují.

Jak patrně z uvedené základní charakteristiky, obě části práce jsou sumarizující. Diplomantka prostudovala velké množství zdrojů a materiálů různé povahy – vedle zmíněných Boalových textů i jejich selektivní české překlady, historické i víceméně soudobé, studijní plány pedagogických či kulturologických akademických institucí, které sledovanou metodou zkoumají a vyučují, webové stránky jednotlivých uskupení, které s ní prakticky pracují i záznamy či představení některých jejich projektů – text je tak vybaven poměrně robusním odkazovým aparátem. Takto široce založená práce má jistě svá pozitiva, mezi něž bezesporu patří autorkou deklarovaná skutečnost, že systematický výklad Boalovy metody stejně jako komplexní mapa jejího zdejšího aplikování, která vzhledem k liminalitě sledovaného konceptu dalece přesahuje divadelní a teatrologické pole, doposud v českém prostředí chyběla a text Jany Nechvátalové se tak může stát jakýmsi východiskem pro další výzkum.

Rubem syntetického nároku, zejména v omezeném prostoru diplomové práce, ovšem zákonitě je rezignace na hlubší analytický přístup. Práce je přitom paradoxně nejzajímavější tam, kde se diplomantka takovému přístupu blíží – např. v kapitolách o funkci a roli jockera, jíž se věnuje zevrubněji. Cenný přehled domácích aktivit divadla utlačovaných ve druhé části textu, představující *da facto* krátké portréty tvůrců a skupin, se autorka sice snaží doplnit kapitolkami o několika konkrétních projektech, avšak jde spíše o popis a reflexi výchozí situace a pojednáváného tématu než o analýzu události. Absence hlubších

analytických ponorů také komplikuje kritické nahlédnutí limitů sledovaného fenoménu, které by se mi zdálo právě z teatrologického pohledu zajímavé ohledat – nabízejí se otázky, zda, resp. do jaké míry jde o divadlo, jak Boalovy vize na „skutečné“ divadlo zpětně působí etc. Některé z těchto otázek Nechvátalová implikuje či dokonce přímo formuluje, žádnou se ale nezabývá podrobněji. (Pokud jde o praktickou aplikaci metody, zajímala by mně osobně enormně i otázka etická: kdo je utlačovaný, resp. kdo má/může právo si nárokovat status oběti...).

Práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji **hodnocení velmi dobře**.

31. 8. 2024

PhDr. Barbara Topolová, PhD.